

ASMENYS, DALYVAVĘ LIKVIDUOJANT ČERNOBYLIO AE AVARIJOS PADARINIUS IR STATANT SLAVUTIČIAUS MIESTĄ UKRAINOJE

Teisinis statusas pripažįstamas pagal Asmenų, nukentėjusiųjų nuo 1939-1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 8 j punktą.

- **Nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos*** (Valstybinių pensijų įstatymas):
  1. **asmenims, dalyvavusiems likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius**, pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais, netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. I ar II grupės invalidais) arba sukakusiems senatvės pensijos amžių, skiriamos ir mokamos **valstybinių pensijų bazės (VPB) dydžio nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos (58 Eur/200 Lt)**;
  2. nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos skiriamos ir mokamos asmenims **dėl priešasčių, susijusių Černobylio AE avarijos padarinių likvidavimu**:
    - pripažintiems netekusiais **75-100** procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - I grupės invalidais) - **2 VPB dydžio (116 Eur/400 Lt)**;
    - pripažintiems netekusiais **60-70** proc. darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - II grupės invalidais) - **1,5 VPB dydžio (87 Eur/300 Lt)**;
    - pripažintiems netekusiais **45-55** proc. darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - III grupės invalidais) - **0,75 VPB dydžio (43,50 Eur/150 Lt)**, iki sukaks pensinį amžių (**sukakus pensinį amžių mokamos VPB pensijos dydžio (58 Eur/200 Lt)**).

Nukentėjusiųjų asmenų valstybines našlių ir našlaičių pensijas nustatytais sąlygomis turi teisę gauti asmenų, žuvusių ar mirusių dėl Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinių likvidavimo, taip pat mirusių valstybinių pensijų gavėjų sutuoktiniai ir vaikai.

* Nukentėjusiųjų asmenų pensijos skiriamos tik asmenims, kurie dalyvavo likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius (asmenims, kurie dalyvavo statant Slavutičiaus miestą Ukrainoje, šios pensijos neskiriamos).

Vienkartinės išmokos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. 198 „Dėl vienkartinų kompensacijų ir lengvatų asmenims, patyrusiems žalą likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius“):

Teisę į vienkartinę kompensaciją turi:

- asmenys, dalyvavę likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius (atsargos ir būtiniosios karinės tarnybos kariai ir gyventojai, laikinai išsiųsti dirbti į 30 kilometrų nuo avarijos židinio esančią zoną arba statyti Slavutičiaus miesto Ukrainoje), jeigu jų sveikatai buvo padaryta žala:
- išsiųsti iš Lietuvos;
- išsiųsti ne iš Lietuvos, jeigu jie yra Lietuvos Respublikos piliečiai ir jeigu jiems panašaus pobūdžio išmokos nebuvo išmokėtos kitoje valstybėje;
- mirus dalyviams – jų šeimos nariai (tėvai (įtėviai), kitos santuokos nesudarę sutuoktiniai ir vaikai (įvaikiai).

Mokamos vienkartinės kompensacijos (jeigu kreipiamasi dėl kompensacijos pirmą kartą):

1. asmenims, kuriems **nustatytas susirgimas**, susijęs su dalyvavimu likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius ar su Slavutičiaus miesto Ukrainoje statyba – **835 Eur (2880 Lt)**;

2. asmenims, **dėl dalyvavimo likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius ar dėl Slavutičiaus miesto Ukrainoje statybos**, išmokama vienkartinė kompensacija:

- pripažintiems netekusiais **75-100** procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - I grupės invalidais) - **2086 Eur (7200 Lt)**;
- pripažintiems netekusiais **60-70** procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - II grupės invalidais) - **1669 Eur (5760 Lt)**;
- pripažintiems netekusiais **45-55** procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. - III grupės invalidais)- **1252 Eur (4320 Lt)**.

Jeigu asmenims, jau gavusiems kompensaciją, pablogėja sveikata, jie turi teisę gauti vienkartinės kompensacijos, nurodytos pagal pripažintą naują mažesnę darbingumo lygį, ir jau išmokėtos sumos skirtumą.

Mirus dėl ligos, susijusios su dalyvavimu likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius ar Slavutičiaus miesto Ukrainoje statyba, išmokama 4171 euro (14400 litų) kompensacija dalijant ją lygiomis dalimis šeimos nariams (sutuoktiniams, vaikams bei tėvams). **Jeigu mirusiajam buvo išmokėta vienkartinė kompensacija**, jo šeimos nariams išmokamas atitinkamas kompensacijos skirtumas (iš 14400 litų atimamos išmokėtos sumos).

Dėl vienkartinių išmokų reikia kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinį skyrių.

- **Sveikatos draudimo, gydymo lengvatos** (Sveikatos draudimo įstatymas):

Asmenys, prisidėję prie ČAE avarijos padarinių likvidavimo, yra laikomi apdraustaisiais, kurie draudžiami valstybės lėšomis. Sveikatos draudimo įstatymo 10 straipsnyje nustatyta vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų apdraustiesiems kompensavimo tvarka.